

Nr 470

Av herr Källstad m. fl., om främjande av konsumtionen av alkoholfria drycker.

(Lika lydande med motion nr 393 i Första kammaren)

Nutidens samhälle är i allt högre grad bilismens, automationens och den starkt koncentrerade bostadsbebyggelsens samhälle. Det är då utan vidare klart, att i detta samhälle ökade krav måste ställas på medborgarnas insatser och anpassningsförmåga och att därför alkoholkonsumtion — särskilt konsumtion av starkare alkoholdrycker — blir allt riskablare i ett sådant samhälle. Samma risker som i trafiken av även ringa alkoholpåverkan framträder allt oftare i det mera komplicerade nutidssamhället också på en rad andra områden, bl. a. på arbetsplatserna, där maskinernas skötsel alltmer dominerar arbetsprocessen.

Behovet av alkoholfria och därmed riskfria drycker har under den antydda utvecklingen starkt ökat. Många olika alkoholfria drycker finns också sedan länge eller har tillkommit för att tillgodose detta behov, t. ex. lättöl och en rad läskedrycker av hög kvalitet. Dessa drycker produceras och distribueras av stora företag med goda produktions- och distributionstekniska resurser och har därigenom kunnat göra sig gällande på marknaden. Deras avsättningsmöjligheter och konkurrens med alkoholdryckerna skulle dock sannolikt kunna betydligt öka om de förstnämnda dryckerna befriades från den särskilda skatten. Ur nykterhetssynpunkt — bl. a. med tanke på trafiken och ungdomen — måste det i varje fall anses riktigt, att konsumtionen av dessa drycker direkt gynnas bl. a. skattemässigt. Inte minst för att så länge som möjligt uppskjuta alkoholtillvänjningen i ungdomsåren är det angeläget, att marknaden erbjuder goda och billiga alkoholfria drycker.

Detsamma gäller såväl en rad syrliga och »torra» juicer som en grupp festdrycker (främst alkoholfria viner), som till utförande och smak är direkt avpassade för att ersätta alkoholdryckerna. Det finns sålunda sådana drycker som är enbart lämpade till soppor och fiskrätter, enbart till kötträtter respektive enbart till desserter. Produktionen utomlands av juicer och festdrycker liksom den svenska produktionen av t. ex. fruktmost har lett till att det nu finns ett ganska rikt sortiment av sådana drycker, både med hänsyn till olika speciella behov och till kvaliteten. Trots goda insatser för sakkunnig utprovning av och upplysning om dessa drycker genom Föreningen Fruktdrycker och Nya systembolaget är dock dessa drycker — särskilt högklassiga festdrycker — alltjämt relativt okända bland den stora allmänhe-

ten (bortsett från ett eller annat märke) och får därför inte möjlighet att direkt ersätta alkoholdryckerna, t. ex. vid officiella högtider eller vid firande av högtidsdagar i hemmen eller på restauranger. Nya systembolagets men särskilt restaurangernas otillfredsställande sortiment av dylika drycker och bristen på verkligt aktiv och sakkunnig information till allmänheten om dessa drycker och deras egenskaper är påfallande.

Även för nu åsyftade drycker borde frågan om det lämpliga i statliga pålagor vid t. ex. deras import och vid försäljning omprövas i syfte att prismässigt gynna deras ställning på dryckesmarknaden.

Vidare borde undersökas hur det skall vara möjligt att — eventuellt med statligt stöd — få till stånd en verkligt effektiv försäljnings- och distributionsapparat för dylika drycker liksom en omfattande och verkligt aktiv reklamverksamhet kring dessa drycker. Systembolagets sortiment av alkoholfria drycker borde utökas och dess liksom restaurangernas personal erhålla särskild undervisning om dessa olika dryckers särskilda egenskaper och speciella lämplighet för olika maträtter. Här gäller det alltså personalutbildningsåtgärder, främst utbildningen i yrkes- och hushållsskolor för blivande personal i restauranger, livsmedelsbutiker och hushåll.

Erfarenheten visar, att vid rätt val av alkoholfria drycker av hög klass vid t. ex. en högtidsmiddag även sådana personer som annars är alkoholbrukare ofta spontant uttalar sin uppskattning över arrangemangen med alkoholfria bordsdrycker enligt principen att taga seden dit man kommer. Allt flera alkoholbrukare efterfrågar också alkoholfria drycker, då andra drycker serveras, särskilt bilisterna. Detta legitima behov som nu vuxit fram bör aktivt och sakkunnigt tillgodoses.

Alkoholfria hotell och restauranger av högre klass och mellanklass borde även genom statliga åtgärder bättre främjas av det allmänna, t. ex. enligt norskt mönster.

Då man nu söker efter alla tänkbara vägar för att förbättra nykterhetstillståndet, bör man inte försumma att göra en kraftig insats från samhällets sida för att med positiva åtgärder av ovan antydd art söka nå de praktiska resultat som på grund av en allt vaknare opinion rörande alkoholens risker synes ligga inom räckhåll.

Med åberopande av det anförda får vi härmed föreslå,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om en allsidig utredning av frågan om vidgade statliga åtgärder — främst de i motionen exemplifierade — till främjande av konsumtionen av alkoholfria drycker av olika slag.

Stockholm den 25 januari 1963

Thorvald Källstad

<i>Olle Westberg</i>	<i>Yngve Hamrin</i>	<i>M. Berglund</i>
<i>Gunnar Hylltander</i>	<i>Henning Carlsson</i>	<i>John G. Löfroth</i>
<i>C. W. Carlsson</i>	<i>Daniel Wiklund</i>	<i>Elias Jönsson</i> i Ingemarsgården